

Список використаних джерел:

1. Ахмедшин Р.Л. Криминалистическая характеристика личности преступника : автореф. дисс. ... докт. юрид. наук: 12.00.09. Томск, 2006. 48 с.
2. Корнієнко В.В. Криміналістична характеристика особи злочинця та злочинних груп у сфері банківської діяльності. *Право і безпека*. 2015. № 2 (57). С. 98–102.
3. Рябчинська О.П., Стоматов Е.Г. Кримінальна субкультура та прогнозування поведінки засуджених у місцях позбавлення волі. *Право та державне управління*. 2015. № 1 (18). С. 36–39.
4. Тазин И.И. Криминалистическая характеристика мотивационно-смысловой сферы личности преступника: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: Томск, 2006. 23 с.
5. Ямашкин А.С. Методика расследования побегов из мест лишения свободы: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Саранск, 2010. 256 с.

Новачук Сергій Андрійович,
аспірант кафедри криміналістики та
судової медицини Національної
академії внутрішніх справ

ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Відповідно до ст. 240 КПК України, з метою перевірки і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, слідчий, прокурор має право провести слідчий експеримент шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань.

За необхідності слідчий експеримент може проводитися за участю спеціаліста. Під час проведення слідчого експерименту можуть проводитися вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складатися плани і схеми, виготовлятися графічні зображення, відбитки та зліпки, які додаються до протоколу.

До участі в слідчому експерименті можуть бути залучені підозрюваний, потерпілий, свідок, захисник, представник.

Проведення слідчого експерименту допускається за умови, що при цьому не створюється небезпека для життя і здоров'я осіб, які

беруть у ньому участь, чи оточуючих, не принижуються їхні честь і гідність, не завдається шкода.

Слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи, здійснюється лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора, яке розглядається в порядку, передбаченому цим Кодексом, для розгляду клопотань про проведення обшуку в житлі чи іншому володінні особи.

Про проведення слідчого експерименту слідчий, прокурор складає протокол згідно з вимогами цього Кодексу. Крім того, у протоколі докладно викладаються умови і результати слідчого експерименту.

У практиці розслідування порушення вимог режиму радіаційної безпеки проведення слідчого експерименту має специфічну мету та завдання, що зумовлено, насамперед, місцем та обстановкою учинення злочину.

Слідчий експеримент проводиться з метою: перевірки і уточнення відомостей щодо шляху потрапляння правопорушника до зони відчуження, виходу з неї, способу і обставин придбання предмета злочинного посягання та його переміщення за межі зони відчуження; визначення ролі кожного з учасників злочинної діяльності у вчиненні злочину. Слідчий експеримент переважно проводиться шляхом відтворення обстановки, дій та обставин події. Змістом слідчого експерименту зазвичай є відтворення механізму події або певних елементів.

За допомогою цієї слідчої (розшукової) дії з'ясовують, встановлюють та/або підтверджують:

- факт та обставини перебування особи у зоні відчуження: спосіб потрапляння до зони відчуження та виходу з неї, шляхи, якими пересувався порушник. У деяких випадках проведення слідчого експерименту – єдина можливість достеменно з'ясувати чи дійсно на момент учинення злочину існували обставини, про які відомо слідству. Так, наприклад, підозрюваний може вказувати на місце перетину кордону зони відчуження, а під час слідчого експерименту буде з'ясовано, що у цьому місці перетин не можливий;

- спосіб, у який правопорушник придбав продукти харчування рослинного і тваринного походження, промислову або іншу продукцію, тварин, рибу, рослини або будь-які інші об'єкти: з'ясовується фізична можливість придбання таких об'єктів та спосіб, яким це було здійснено. Наприклад, може бути з'ясовано, що вироби з кольорового металу не могли бути отримані без застосування

спеціальних знарядь або вилов риби у місці, про яке повідомив правопорушник неможливий. Також з'ясовують чи міг правопорушник одноосібно, без участі інших людей, придбати предмет злочинного посягання;

– спосіб та маршрут переміщення об'єктів через територію та за її межі. Так, під час слідчого експерименту може бути встановлено, що на шляху пересування, про який повідомляє правопорушник є перешкоди, які не дозволили б йому вільне пересування або переміщення предметів злочинного посягання можливе лише за умови використання транспортного засобу або інших пристосувань.

Важливе значення має проведення слідчого експерименту у випадках, коли злочин вчинено групою осіб. Головним завданням є з'ясування факту перебування кожної особи у зоні відчуження, її участі у придбанні предмета злочинного посягання та переміщенні його за межі зони відчуження. Слідчий експеримент дозволяє відтворити важливі обставини події та з'ясувати механізм взаємодії учасників злочинної діяльності. У окремих випадках саме під час слідчого експерименту можливе отримання нових доказів щодо причетності різних осіб до злочинної діяльності.

Значення проведення слідчого експерименту у тому, що на момент ухвалення рішення про його проведення у розпорядженні слідства зазвичай є тільки показання правопорушника та осіб, які його затримали, протокол огляду місця події, свідки зазвичай відсутні, а це означає, що інформаційна і доказова база обмежені (зважаючи на специфіку злочину), а отже, цілком виправданою є поширена практика закріплення доказової бази шляхом проведення слідчого експерименту. Адже, у випадку, коли підозрюваний відмовляється від своїх показань, а показання уповноважених осіб, які його затримали піддаються сумніву з позицій їх зацікавленості, вкрай складно доказати факт кримінального правопорушення.

Вивчення практики проведення слідчого експерименту дозволило виявити низку проблем, пов'язаних з його організацією та проведенням. Так, встановлено, що неточне визначення місця учинення злочину ускладнює, а іноді унеможливорює проведення слідчого експерименту.

Іншою проблемою є участь понятих у проведенні цієї слідчої (розшукової) дії у випадках, коли безперервна відеофіксація є проблематичною або недоцільною. На місці проведення слідчого експерименту, ймовірно, неможливо буде залучити понятих, тому це питання потрібно вирішити заздалегідь. Доцільно розглянути можливість залучення у якості понятих осіб, які працюють в зоні

відчуження, оскільки громадяни, які не мають стосунку до зони відчуження, не будуть виявляти бажання перебувати на радіаційно забрудненій території.

Отже, проведення слідчого експерименту у кримінальних провадженнях щодо порушення вимог режиму радіаційної безпеки має певну специфіку, зумовлену місцем його проведення, а отже і вимогами до організації.

Бондар Сергій Володимирович,

здобувач кафедри криміналістики та
судової медицини Національної
академії внутрішніх справ

СФЕРА БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття «банк є найбільш адекватним французькому «banque» – «скриня», що вказує на функцію збереження чогось цінного. У тлумачному словнику української мови, «банк» визначено, як кредитно-фінансову установу, яка здійснює грошові розрахунки, акумулює грошові кошти та інші цінності, надає кредити та здійснює інші послуги за фінансовими операціями [1, с. 79].

Уперше визначення поняття «банк» з'явилося в Законі України «Про банки і банківську діяльність» [2], відповідно до ст. 2 якого банк визначається як юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків.

У Законі України «Про Національний банк України» [3] з'явилося визначення поняття фінансово-кредитної установи. Окремо вживалося поняття «кредитна установа», хоча в глосарії зазначеного закону поняття «банк» визначалося через поняття юридичної особи, яка на підставі ліцензії Національного банку України здійснювала діяльність із залучення вкладів від фізичних та юридичних осіб, ведення рахунків та надання кредитів на власних умовах. Відмітні риси банківської установи іноді ігноруються саме в правовому розумінні, про що свідчить термінологія деяких законів, у яких поняття «банки» охоплюються загальними визначеннями, наприклад, щодо суб'єктів господарювання [4, с. 46].

Банк визначається як юридична особа, яка має виключне право на підставі ліцензії Національного банку України здійснювати в